

Тому якщо дитина у родині має можливість спостерігати й перебувати в середовищі емоційно позитивних зв'язків, то асоціальні впливи інших середовищ не матимуть на неї деформуючих впливів. А у сім'ях, де немає гармонійності у стосунках, впливи асоціальних елементів на розвиток дитини будуть значимими, та призводить до протиправної поведінки неповнолітніх. Зокрема, кількість злочинів, які скоєні неповнолітніми за останні роки збільшилась. Так, зокрема, за даними МВС України у 2013 році неповнолітніми було скоєно 13541 злочин, 2014 – 12956, 2015 – 13950, 2016 – 13654, 2017 року – 10703 злочини.

Отже, серед чинників, що сприяють вчиненню девіантної поведінки неповнолітньої провідними є такі:

- несприятливі соціальні умови (бездуховність до себе й інших, відчуження від школи, знань, сім'ї);
- безпосередній вплив ровесників чи дорослих людей, вплив негативного соціального фонду на емоційно-духовний стан суспільства;
- соціальна неконтрольованість, відсутність цілеспрямованої молодіжної політики, соціальна незахищеність підлітків;
- нескоординованість роботи ланок, що займаються профілактикою відхилень у поведінці підлітків;
- відсутність позашкільної зайнятості, яка давала б можливість ефективного процесу соціальної адаптації неповнолітніх;
- відсутність нормальних умов для лікування неповнолітніх алкоголіків, наркоманів [2, с. 5].

Таким чином, метою профілактики протиправної поведінки неповнолітніх є подолання або нейтралізація цих чинників за допомогою проведення комплексу профілактичних заходів. Ефективність такої роботи залежить від раціонального добору методів, засобів і прийомів впливу на кожну особистість, а також організації самого процесу профілактичної роботи. Робота буде якісною і мати позитивні результати підчас урахування суб'єктами профілактики індивідуально-психологічних особливостей особи неповнолітнього, на підставі здійснення індивідуального підходу до нього з урахуванням знань, набутих під час дослідження сімейного та шкільного середовища підлітка, чинників, що спричиняють формуванню його правосвідомості.

Список використаної літератури:

1. Про охорону дитинства : закон України від 26.04.2001 № 2402-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.
2. Степакова Н. М. Неправомірна поведінка неповнолітніх як найвищий прояв девіантності [Електронний ресурс] / Н. М. Степанкова. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkmu/2010_1/Stepakova.pdf.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук Н. В. Мартовицька

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО АДЕКВАТНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

О. В. Кролюс

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

В наш час розвинених технологій, значного впливу телебачення та мережі Інтернет діти все частіше піддаються впливу негативних прикладів агресивного середовища. Всі ці процеси найгостріше впливають на розвиток і психіку дитини саме

у період молодшого шкільного віку, адже це період значних психологічних зрушень, зміни виду діяльності з ігрової на навчальну. Саме тому важливим стає комплексний вплив на розвиток дитини батьків, вчителів, а головним чином соціальних працівників.

Соціальний розвиток та адекватну соціальну поведінку у свої роботах досліджували Передерій Р.В.[3] та Поляновська О.[4], у своїх дослідженнях ці науковці зазначають важливість своєчасного і контрольованого впливу на розвиток дитини, суттєвий вплив процесів соціалізації та адаптації на формування адекватної соціальної поведінки. У своїй праці Бадер С.О.[1] пропонує такий вид діяльності як соціальний супровід соціалізації школяра, зазначаючи, що цей процес є дуже важливим для формування гармонійно розвиненої особистості. Особливості вікового періоду «молодший шкільний вік» описані у підручнику Павелкіна Р.В.[2], розуміння яких забезпечить правильний підбір засобів та методів цілеспрямованого впливу на особистість дитини.

Результати аналізу наукових праць засвідчили недостатній рівень вивчення методів роботи соціального працівника з дітьми молодшого шкільного віку у питанні формування соціально адекватної поведінки.

За Павелкіним Р.В. [2] мотиваційними у поведінці молодшого школяра можна виділити два аспекти:

1. соціальні мотиви – потреба дитини у спілкуванні з людьми, бажання зайняти певне місце у системі суспільних зв'язків, потреба в оцінці та схваленні;
2. мотиви, які пов'язані з навчальною діяльністю – потреба в оволодінні новими вміннями, навичками, здобутті нових знань.

Саме перший аспект у мотиваційній сфері дитини молодшого шкільного віку, соціальні мотиви, може призвести до появи до прояву соціально неадекватної поведінки, до якої відносять: девіантну поведінку, делінквентну поведінку, агресивність, адиктивна поведінка, суїцидальна поведінка. Адже, бажаючи досягти успіху у суспільних зв'язках, дитина може піддатися впливу негативного прикладу однолітків чи старших знайомих, бажаючи знайти своє місце у цьому світі, дитина часто бере приклад з важливих дорослих, переймаючи негативні звички та слідуючи поганому досвіду.

Важливим аспектом діяльності соціального працівника у роботі з дітьми молодшого шкільного віку є вчасне виявлення та корекція соціально неадекватної поведінки, а також профілактична робота з формування адекватної соціальної поведінки. Як зазначає Бадер С.О.[1], однією з технологій роботи з дітьми є соціальний супровід соціалізації школяра – це специфічна технологія допомоги дитині у вирішенні проблем та труднощів, які виникають у період входження дитини у суспільні зв'язки, соціальні відносини. Поняття «соціальний супровід» стосується багатьох категорій клієнтів соціального працівника, і у випадку із роботою з дитиною молодшого шкільного віку має ідентичне трактування, а саме – комплексна, іноді досить тривала, допомога, яка стосується багатьох сфер суспільного життя. Саме у роботі з дітьми важливим є досягнення гармонійного розвитку та цілеспрямованого впливу.

Досягнення гармонійного розвитку, частиною якого є соціально адекватна поведінка, є першочерговим завданням головним суб'єктів виховного процесу – вчителів, батьків та соціальних працівників. В арсеналі методів роботи соціального працівника з дітьми молодшого шкільного віку, які мають ознаки соціально неадекватної поведінки важливе місце посідають спостереження та бесіда, які допомагають виявити вже існуючі проблеми у розвитку, нахили, провідну діяльність та коло інтересів дитини. Важливими є також творчі методи роботи – арттерапія,

казкотерапія, ігротерапія, проведення занять з використанням тренінгових вправ, ці методи можуть бути спрямовані як на корекцію вже існуючих відхилень у соціальній поведінці дитини, так і на профілактику таких.

На нашу думку, робота соціального працівника з дітьми молодшого шкільного віку буде більш дієвою при використанні методів роботи згідно з індивідуальними особливостями дітей даної вікової категорії, що означає активне застосування творчих, нестандартних та активних методів роботи. Вплив на особистість дитини має здійснюватися не тільки безпосередньо через індивідуальну або групову роботу з дітьми, але й через залучення до роботи найближчого оточення дітей, тобто батьків, або осіб, які їх замінюють.

Підсумовуючи, можна сказати, що формування соціально адекватної поведінки дитини молодшого шкільного віку має бути важливим аспектом діяльності соціального працівника. Основними методами виявлення, профілактичної та корекційної роботи соціально неадекватної поведінки дітей можуть стати спостереження, бесіда та творчі методи роботи - арттерапія, казкотерапія, ігротерапія. Важливою технологією у роботі з дітьми, які проявляють неадекватну соціальну поведінку може стати соціальний супровід соціалізації школяра.

Список використаної літератури:

1. Бадер С.О. Соціально-педагогічний супровід соціалізації молодшого школяра: змістовний аспект [Електронний ресурс] / С.О. Бадер. // Науковий вісник ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». – Випуск 1 (38) – 2016. – С. 23-26. – Режим доступу до ст. : http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:iGk9AkoobKkJ:irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IM AGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF/Nvuuped_2016_1_6.pdf+&cd=2&hl=ru&ct=clnk&gl=ua

2. Павелків Р. В. Вікова психологія [Електронний ресурс] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Р. В. Павелків. – К. : Кондор, 2011. – 470 с. – Режим доступу до кн. : http://pidruchniki.com/1584072037047/psihologiya/vikova_psihologiya

3. Передерій О.Л. Психолого-педагогічні аспекти соціалізації учнів молодшого шкільного віку [Електронний ресурс] / О.Л. Передерій. // Innovative solutions in modern science. – № 4(13). – 2017. – Режим доступу до ст. : <http://naukajournal.org/index.php/ISMSD/article/viewFile/1202/1308>

4. Поляновська О. Підвищення почуття соціальної відповідальності та самоконтролю учнів – важлива соціально- педагогічна умова профілактики правопорушень дітей-сиріт молодшого шкільного віку [Електронний ресурс] / О. Поляновська. // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – Випуск 36. – Умань: УДПУ ім. Павла Тичини, 2011. – С.224-230. – Режим доступу до ст. : http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/36/visnuk_35.pdf

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор О. П. Лециньський

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

О. О. Максименко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Сучасний розвиток інформаційних технологій дозволяє вирішувати безліч різноманітних завдань, в тому числі, і завдань з соціальної роботи. Люди приймають, аналізують та використовують велику кількість інформації, що обумовлює суттєвий розвиток міжособистісних комунікацій. В соціальній роботі використання інформаційних технологій спрощує процес консультування та надання соціальних послуг, а також за допомогою інформаційних технологій відбувається нарахування різних видів соціальних виплат.